

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Az elmúlt hónapban megtartotta tavaszi ülését az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottsága. Új külső tagokat fogadtak be az MTA köztestületébe, és a javaslatokat mérlegelve döntöttek az Arany János-elismerések idei díjazottjairól. Az egyes régiók képviselői beszámoltak az intézményeik őszi elvégzett munkájáról, illetve a következő időszak kiemelkedő eseményeiről tájékoztatták a bizottság többi tagját. A következő hónapban lesz az MTA 196. közgyűlése, benne a Külső Tagok Fórumával, amelyről a májusi lapszámban részletesen beszámolunk.

Kocsis Károly elnök

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
 HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Széchenyi-díjat kapott
Horváth Tamás László állatorvos,
 a Yale Egyetem tanszékvezető
 kutatóprofesszora.

A Magyar Érdemrend tisztikeresztjét kapta:

Lupescu Radu
 művészettörténész, a
 Sapientia Erdélyi Magyar
 Tudományegyetem docense

és **Neda Árpád** fizikus, a Babeş–Bolyai
 Tudományegyetem nyugalmazott
 rektorhelyettese.

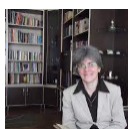
A Magyar Érdemrend lovagkeresztjét kapta:

Bódizs György István orvos, a
 kolozsvári Rehabilitációs Kórház
 igazgatója, az EME alelnöke, az
 MTA köztestületének külső tagja;

Bodó Mária zongorapedagógus, a
 Temesvári Tudományegyetem
 nyugalmazott docense;

Gábor Csilla irodalomtörténész,
 a Babeş–Bolyai Tudományegyetem
 professzora, az MTA külső tagja;

Márton László gépészmérnök,
 tudománytörténész, a
 gyergyószentmiklósi Mecatex
 Kft. igazgatója, az MTA köztestületének
 külső és a TIT elnökségi tagja;

Murádin Jenő művészettörténész, a
 Ion Andreescu Képzőművészeti
 Főiskolán korábbi docense, az EME
 alapító és az MTA köztestületének
 külső tagja;

Oláh Zoltán teológus, a Babeş–
 Bolyai Tudományegyetem
 intézetigazgató egyetemi
 előadótanára;

Reményi György Imre fizikus, a
 franciaországi Université Grenoble
 Alpes emeritus professzora.

Magyar Arany Érdemkeresztet kapott:

Orbán-Kis Károly neurológus, a
 Marosvásárhelyi George Emil
 Palade Orvosi, Gyógyszerészeti,
 Tudomány- és Technológiai Egyetem
 docense, az MTA köztestületének külső tagja;

Potyó István zenetörténész, a
 Romániai Magyar Zenetársaság
 alelnöke, a Babeş–Bolyai
 Tudományegyetem oktatója;

Szarvas Gábor építészmérnök, a
 Lvivi Nemzeti Művészeti Akadémia
 tanára;

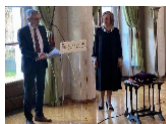
Szőcs Péter Levente, a Szatmári
 Megyei Múzeum főigazgató-
 helyettese, az MTA köztestületének
 külső tagja.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

3. oldal

A francia *Akadémiái Pálmarend* **tiszti fokozatát kapta Ghilezán Szilvia** matematikus, az Újvidéki Egyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Meyenburg-díjat kapott **Karikó Katalin** biokémikus, a University of Pennsylvania adjunktusa, a Szegedi Tudományegyetem kutatóprofesszora, az MTA tiszteleti tagja.

[Bővebben:](#)

Lázár Zsolt szociológust, az Újvidéki Egyetem professzorát, az MTA köztestületének külső tagját a **Szerb Szociológiai Társaság elnökévé választották** meg.

[Bővebben:](#)

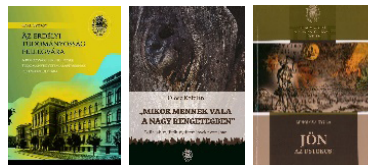
Az Erdélyi Múzeum-Egyesület közgyűlésén kiosztották az egyesület elismeréseit:

Entz Géza-díjat kapott **Mihály Ferenc** és **Szász Erzsébet** a **Míves famunkák Erdélyben**. Ács munkák, asztalosmunkák a XV-XVI. századból című művészettörténeti adattár összeállításáért.

Gr. Mikó Imre emléklapot kapott **Oberfrank Ferenc** kutatóorvos, az MTA Köztestületi Igazgatóságának vezetője.

Az Év Könyve 2022 díjat kapta **Gaal György** *Az erdélyi tudományosság*

felleadvára. A kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem alapításának 150.

évfordulójára, **Olosz Katalin** „*Mikor mennek vala a nagy rengetegben*” Balladák, gyűjtők, gyűjtemények nyomában és **Miholcsa Gyula**: *Jön az üstökös!* című kötete.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Életműdíját kapta **Gaal György**

irodalomtörténész, tanár, a Házsongárd Alapítvány elnöke és **Wanek Ferenc** geológus, Románia Földtani Intézetének korábbi főkutatója, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem oktatója, az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

Jenei Dezső-emléklapot kapott az EME-től **Roósz András** kohómérnök, a

Miskolci Egyetem professor emeritusa, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Dr. Gyenge Csaba-emlékdíjat kapott **Forgó Zoltán** gépészmérnök, a Sapientia

EMTE tanszékvezető docense, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

4. oldal

Maros Dezső-díjat kapott Gál Károly István gépészmérnök, a Sapientia EMTE kutatója.

[Bővebben:](#)

Első helyezést ért el a Babeş–Bolyai Tudományegyetem diákcsapata a NIBS nemzetközi esettanulmányi versenyen, melynek a University of Northern Iowa adott otthont.

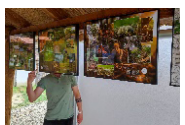
[Bővebben:](#)

Az MTA Alumni Programja által tavaly ősszel első ízben meghirdetett **középiskolás tanulmányi versenyen** egyetlen határon túli csapatként a **legjobb közé jutott a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium csapata**.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

A Csallóköz vizes élőhelyeinek jövőjéről olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

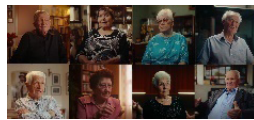
A nagyváradi vár régészeti feltárásáról olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

Georadarral térképezik fel a **komáromi Öreg- és Újvár** alatti területet.

[Bővebben:](#)

A szlovákiai magyarok kollektív emlékezetének darabjait gyűjti, összegzi, archiválja és teszi kutathatóvá a Fórum Kisebbségkutató Intézet.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

Nemzetközi akkreditációs tanúsítványt kapott a **II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**.

[Bővebben:](#)

Megtartotta éves **közgyűlését** az **Erdélyi Múzeum-Egyesület**, amelyen részt vett **Kocsis Károly** geográfus akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának elnöke és **Morvai Tünde** politológus, az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságának vezetője.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Megjelent és letölthető a világhálóról **A határ mint konvergáló és divergáló tényező a nyelvben**. Tanulmányok a 21. Élőnyelvi Konferencia előadásaiból című kötet. Szerkesztette **Karmacs Zoltán, Márku Anita** (az MTA köztestületének külső tagjai) és **Máté Réka**.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető a világhálóról **Cserniczkó István et al. Hungarians and the**

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

5 oldal

Hungarian Language in Transcarpathia
című kötete.

[Bővebben:](#)

Az eszéki Glotta Nyelvi Intézet gondozásában jelent meg a **Nyelvi közvetítés a Kárpát-medencében a pandémia idején** című konferenciakötet. Szerkesztette **Lehocki-Samardžić Anna**, az MTA köztestületének külső tagja és **Szoták Szilvia**.

[Bővebben:](#)

Újvidéken jelent meg **Bence Erika A Tarkó-rejtély**. Elemzések, bírálatok a magyar irodalom köréből című kötete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Újvidéken jelent meg **Németh Ferenc A formabontó nemzedék**. A Symposium első nemzedékének indulása az Ifjúság című lapban (1954–1964) című kötete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Region der Vielfalt. Wechselbeziehungen im burgenländisch-westungarischen Raum in Geschichte und Gegenwart** című tanulmánykötet. Szerkesztette **Csire Márta** et al.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Pál-Antal Sándor Újabb szemelvények Erdély történetéből** című kötete. A szerző az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Holtvágányon**. A Ceaușescu-rendszer magyarságpolitikája. 1974–1989 című kötet. Szerkesztette **Novák Csaba Zoltán**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyv 30**. Néprajzi kutatás- és tudománytörténeti tanulmányok című kötete. Szerkesztette **Keszeg Vilmos**, az MTA köztestületének külső tagja, **Nagy Zsolt** és **Szakál Anna**.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Közép-Európa**. Regionális és nemzeti struktúrák, elitek, emlékezetpolitika című kötet (a Kolozsvári Magyar Történeti Intézet évkönyve). Főszerkesztő: **Hunyadi Attila**, az MTA köztestületének külső tagja és **Lönhárt Tamás**.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető a világhálóról a **Magyar Tudomány áprilisi** tematikus száma Az urológia múltja, jelene és jövője címmel. Szerkesztette **Romics Imre**.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

6. oldal

2022/3-4 | Megjelent a vajdasági **Létünk** folyóirat 2022/3-4. száma.
Főszerkesztő: **Mészáros Zoltán**, az MTA köztestületének külső tagja.

létünk
társadalom
tudomány
kultúra

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári **Korunk** áprilisi tematikus száma Rovarológia címmel. Szerkesztette **Balázs Imre József**, az MTA köztestületének külső tagja.

KORUNK

[Bővebben:](#)

A Journal of Clinical Monitoring and Computing folyóiratban jelent meg **Bodó Mihálynak**, az MTA külső köztestületi tagjának társszerzőkkel együtt írt **Noninvasive neuromonitoring with rheoencephalography: a case report** című tanulmánya.

[Bővebben:](#)

A Jazykovedný časopis slovák folyóiratban jelent meg **Csernicskó István** (az MTA külső tagja) és **Fedinec Csilla** **Jazyky na papierových platidlách mnohonárodných štátov na príklade Česko-Slovenska a Sovietskeho zväzu** című tanulmánya.

JAZYKOVEDNÝ
ČASOPIS

Az MTA KAB honlapján megjelentek a friss erdélyi magyar publikációkról szóló összefoglalók:

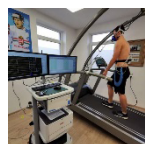
Simon Alpár (az MTA köztestületének külső tagja), **Tunyagi Árhúr Róbert**:

Elektronika laboratóriumi praktikum 2. Digitális elektronika gyakorlatok és feladatok.

Barabási Tünde (az MTA köztestületének külső tagja) et al.: **Kompetencia- és tudástranszfer az oktatásban.** A XI. Tudományos ülés szak előadásai.

Czont Attila et al.: **Position-based anthropometric characteristics and general physiological performance of national level, U18 ice hockey players.**

[Bővebben:](#)

Megtekinthetik a világhálón a **Tudománnyal a világ körül...** sorozat új darabjait, amelyek **Márka Szabolcs** asztrofizikusról, a Columbia Egyetem professzoráról, **Márka Zsuzsa** kísérleti fizikusról, az egyetem kutatójáról, **Bergou János** fizikusról, a City University of New York professzoráról (MTA külső köztestületi tag), **Buzsáki György** agykutatóról, a New York-i Egyetem professzoráról (MTA külső tag) és **Maliga Pál** növénygenetikusról, a Rutgers, The State University of New Jersey laboratóriumvezető professzoráról (külső tag), illetve **Balázs Gábor** biofizikusról, a Stony Brook University docenséről készültek.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

7. oldal

Megnézhetik a világhálón

Littmann László

kutatóorvosnak, a Carolinas

Medical Center professor emeritusának, az

MTA külső tagjának szeptember végén

megtartott **székfoglaló előadását** *Az EKG szerepe életveszélyes állapotok felismerésében és kezelésében* címmel.

[Bővebben:](#)

Összefoglalót olvashatnak el a

világhálón a március elején

Marosvásárhelyen

megrendezett **rocktörténeti konferenciáról**,

melyen történészek, társadalomkutatók is

előadást tartottak.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a világhálón

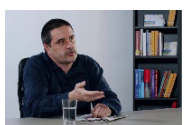
K. Lengyel Zsolt történész–

politológussal, a Regensburgi

Egyetem Magyar Intézetének igazgatójával, az

MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Roma–magyar viszony Erdélyben:

hibák és lehetőségek tárháza a

magyar jövőkép tükrében címmel

olvashatnak el **interjút** a világhálón **Kiss Tamás**

szociológussal, a kolozsvári Nemzeti

Kisebbségkutató Intézet vezető kutatójával, az

MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a világhálón

Szatmári Szabolcs neurológus

főorvossal, a Marosvásárhelyi

George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti,

Tudomány- és Technológiai Egyetem

előadótanárával, az MTA köztestületének

külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a

világhálón **Mészáros András**

filozófussal, a pozsonyi

Comenius Egyetem nyugalmazott

tanszékvezető professzorával, a Szlovákiai

Magyar Akadémiai Tanács elnökével, az

MTA külső tagjával.

[Bővebben:](#)

YouTube-csatornát

indít a székelyföldi térség társadalmi

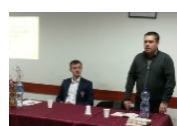
folyamatairól a csíkszeredai KAM –

Regionális és Antropológiai Kutatások

Intézete.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

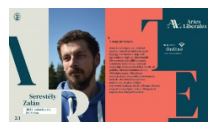
Március 16-án tartották meg a

vajdasági Kishegyesen a

Bácsország folyóirat előújság

rendezvényét.

[Bővebben:](#)

Március 16-án az MTA KAB

Artes Liberales sorozata

keretében tartott online

előadást **Serestély Zalán**

irodalomtörténész, a Babeş–Bolyai

Tudományegyetem adjunktusa **A magyar**

Borges címmel.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

8. oldal

Március 16-án
Zürichben tartott

előadást **Mérő László** pszichológus–
matematikus, az ELTE és a BBTE
professzora **Az intuitív gondolkodás** címmel.

[Bővebben:](#)

Március 21-én New
Yorkban tartott előadást

Éva Vanamee fehérjekémikus és
szerkezetbiológus, kutatási tanácsadó
**Designing next generation immune
therapeutics** címmel.

[Bővebben:](#)

Március 16–21. között svéd
városokban tartott előadást
Hidán Csaba történész, a

Károli Gáspár Református Egyetem docense
Vikingek és magyarok címmel.

[Bővebben:](#)

**Der Letzte Palatin von Ungarn,
Erzherzog Stephan (1817-1867)**
címmel rendeztek **emlékülést**

Bécsben március 22-én.

[Bővebben:](#)

Március 16-27. között 28.
alkalommal rendezték meg
Kolozsváron a **Fiatalkorú Tudósok**
Tudományos Ülésszakát.

[Bővebben:](#)

VAJDA SÁGI MAGYAR
KÉPZŐ-, KUTATÓ- ÉS
KULTURÁLIS KÖZPONT

Március 23-24-én **Magyar
nők és hősnők.** Amikor a

fakanál is kard címmel rendeztek
tudományos konferenciát Szabadkán.

[Bővebben:](#)

Március 17-én Kolozsváron tartott
előadást **Tárkányi Sándor** építész,
a Soproni Egyetem docense **Egy
példaértékű műemléki helyreállítás**
Sopronban címmel.

[Bővebben:](#)

Március 24-én tartotta meg
székfoglaló előadását az
Akadémián **Biró A. Zoltán**

szociológus, kulturális antropológus **Lokális
társadalom vidéki térségben** címmel.

[Bővebben:](#)

Március 18-án „**Tekints
reánk, tekints, szabadság!**”
címmel rendeztek

tudományos ülészakot Marosvásárhelyen.

[Bővebben:](#)

Március 24-én rendezte
meg hagyományos
**Budapesti Doctorandus-
estjét** a kárpátaljai Momentum Doctorandus.

[Bővebben:](#)

Március 21-én tartotta meg **székfoglaló
előadását** az Akadémián **Paizs Csaba**,
az MTA külső tagja **Biokatalizátorok a
szerves kémiai szintézisben** címmel.

[Bővebben:](#)

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztály

Március 24-25-én
rendezték meg Székelyudvarhelyen a XXIX.
**Családorvosi Továbbképző
Konferenciát.**

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

9. oldal

Március 25-én *A mesterséges intelligencia és a hálózati kommunikáció hatása a társadalmi változásokra* címmel tartott előadást

Zágrábban *Székely Károly* villamosmérnök, a zágrábi Ruđer Bošković Intézet központvezetője, a Horvátországi Magyar Tudományos és Művészeti Társaság elnöke, az MTA külső tagja.

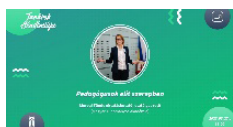
[Bővebben:](#)

Petőfi-kérdések címmel tartott online előadást március 27-én az MTA KAB szervezésében *Egyed*

Emese irodalomtörténész, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem professor emeritája, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Pedagógusok elit szerepben címmel tartott online előadást március 27-én *Morvai Tünde*

oktatáskutató, az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságának vezetője a Sapientia EMTE Tanárok Akadémiája sorozatában.

[Bővebben:](#)

A tbc nem ismer határokat címmel rendeztek európai uniós projektzáró orvoskonferenciát

Beregszászban március 28-án.

[Bővebben:](#)

Március 28-án Komáromban tartott előadást *Kemény Krisztián* történész, a Hadtörténelmi Levéltár munkatársa *A segesvár–fehéregyházi ütközet és*

Petőfi halála címmel.

[Bővebben:](#)

Március 28-án Kolozsváron tartott előadást *Guitman Barnabás* történész, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem adjunktusa *A sokszínű Felföld a 16-18. századi levéltári források tükrében* címmel.

[Bővebben:](#)

Március 29-én Beregszászban is megtartotta akadémiai *székfoglaló előadását Cserniczkó István*

nyelvész, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora, az MTA külső tagja. Az eredeti előadást már megtekinthetik a világhálón.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

Március 29-én Eszéken tartott előadást *Mekis János* irodalomtörténész, a Pécsi Tudományegyetem docense *Ady jelenléte* címmel.

[Bővebben:](#)

Március 30-án Kolozsváron tartott előadást *Romsics Gergely* történész, a BTK

Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa *The appeal of hitting rock bottom: International Relations and the notion of a point zero* címmel.

[Bővebben:](#)

Március 30-án Bécsben tartott előadást *Gyimesi Emese* történész, a BTK TTI tudományos *munkatársa Szendrey Júlia és Petőfi Sándor szerelmi szabadságharca* címmel.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

10. oldal

Milyen volt és hogyan készült a honfoglaló magyarok messze földön

híres viselete? címmel tartott előadást Kassán március 30-án **Zay Orsolya** régész, az Egri Dobó István Vármúzeum, **Harangi Flórián** régész, a Magyar Nemzeti Múzeum és **Sudár Balázs** turkológus, az ELKH Történettudományi Intézet munkatársa.

[Bővebben:](#)

Krizishelyzetek hatása és kihívásai az oktatásban

címmel rendeztek nemzetközi tudományos konferenciát Beregszászban március 30-31. között.

[Bővebben:](#)

Március 30.–április 2. között rendezték meg az erdélyi Resicabányán a XXIV. **Bányászati, Kohászati és Földtani Konferenciát.**

[Bővebben:](#)

Március 31. – április 1. között rendezték meg a **Kolozsvári Biológus Napokat.**

[Bővebben:](#)

Matematikai és informatikai didaktikai kutatások 2023

címmel rendezett közös vándorkonferenciát március 31. és április 2. között Nagyváradon a Partiumi Keresztény Egyetem és a Debreceni Egyetem.

[Bővebben:](#)

Kolozsváron tartott **előadásokat Fogarasi György** irodalomtörténész, a Szegedi Tudományegyetem tanszékvezető docense április 3-6. között.

[Bővebben:](#)

Kisebbségek és biztonságpolitika címmel rendezett kerekasztal-beszélgetést április 4-én Kolozsváron a Nemzeti Kisebbségkutató Intézet.

[Bővebben:](#)

Április 4-én a Korunk Akadémia keretében Kolozsváron tartott előadást **Szakály Sándor** történész, a Veritas Történetkutató Intézet és Levéltár főigazgatója **Honvédségből honvédségbe?** A magyar királyi honvéd tisztikar 1944–1947 címmel.

[Bővebben:](#)

Április 11-én Léván tartott előadást **Popély Árpád** történész, a Fórum Kisebbségkutató Intézet munkatársa, a Selye János Egyetem oktatója, az MTA köztestületének külső tagja **A jogfosztottság éve** – Magyarok Csehszlovákiában 1945–1948 címmel.

[Bővebben:](#)

Április 11–17. között rendezik meg az Újvidéki Egyetem szabadkai **Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karán a magyar nyelv hete** rendezvénysorozatát, köztük egy tudományos konferenciát.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

11. oldal

A TUDOMÁNSZOLGÁLATÁBAN

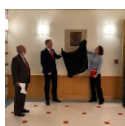
77 éves korában *elhunyt* **Bánzky Mária** néprajzkutató, a Vajdasági Múzeum nyugalmazott tanácsosa.

[Bővebben:](#)

Életének 72. évében *elhunyt* **Király V. István** filozófus, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem nyugalmazott docense, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Emléktáblát avattak a Dél-kaliforniai Egyetemen a Nobel-díjas kémikus, az MTA tiszteleti tagja, **Oláh György tiszteletére**.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

A felvidéki Ábelfalván (Ábelová) született 325 éve **Mikoviny Sámuel geodéta**, bányamérnök, matematikus, polihisztor, a magyar térképészet megalapítója.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Bazinban született 190 éve **Löwy Mór** (Loewy Maurice) magyar származású francia **csillagász, matematikus**, a párizsi Nemzeti Obszervatórium igazgatója.

[Bővebben:](#)

Az erdélyi Nagyág faluban született 165 évvel ezelőtt **Litschauer Lajos bányamérnök**, jogász, a selmecbányai akadémia tanára.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Vágszerdahelyen született 155 évvel ezelőtt **Marek József állatorvos**, az Állatorvosi Főiskola professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Az erdélyi Verespatakon született szintén 155 éve **Sztankay Ábrahám vegyész, gyógyszerész**, a debreceni egyetem magántanára.

[Bővebben:](#)

Kassán, ugyancsak 155 évvel ezelőtt látta meg a napvilágot **Rohringer Sándor vízépítő mérnök**, a Műegyetem professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

145 éve született **Grossmann Marcel** magyar–svájci **matematikus**, a zürichi Eidgenössische Technische Hochschule professzora.

[Bővebben:](#)

140 évvel ezelőtt született **Nádai Árpád Ludwig** magyar–amerikai **gépészmérnök**, a göttingeni egyetem professzora, a Westinghouse Electric Company kutatója.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

12. oldal

Az erdélyi Resicabányán született ugyancsak 140 éve **Liska József villamosmérnök**, a Műegyetem professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Nagyváradon született 130 évvel ezelőtt **György Pál (Paul) orvos, vitaminkutató**, a Pennsylvania State University professzora.

[Bővebben:](#)

A partiumi Gyapolyon született 125 esztendeje **Beöthy Konrád igazságügyi orvostani kutató**, a pécsi egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

Csíkszeredában született 120 esztendeje **Gözsy Béla gyógyszerész, biokémikus**, a montreali egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

Szintén 120 éve született **Wintner Aurél (Aurel Friedrich) magyar-amerikai matematikus**, a Johns Hopkins Egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

Kolozsváron született 115 évvel ezelőtt **Szmodits Kázmér építésmérnök**, az Építéstudományi Intézet osztályvezetője.

[Bővebben:](#)

110 évvel ezelőtt született **Erdős Pál matematikus** akadémikus, az angol, az amerikai és az indiai tudományos akadémiák tagja, a „matematika Mozartja”.

[Bővebben:](#)

Temesváron született 105 évvel ezelőtt **Martos Ferenc bánya- és kohómérnök**, a Miskolci Egyetem professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

Az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat **ELKH Hazahívó és Külföldi Kutatókat Toborzó Program** címmel pályázatot hirdet. A pályázási határidő: szeptember 15.

[Bővebben:](#)

Megjelentek a **Délvidékért** Kiss Alapítvány 2023. tavaszi ösztöndíjfelhívásai. A pályázási határidő: május 17.

[Bővebben:](#)

A **Transzilvanizmuskoncepciók és -formák az erdélyi irodalmi életben**: megvalósulás, kölcsönhatás, utóélet című kutatás részeredményeit bemutató ülészakot rendeznek április 20-án Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

13. oldal

Április 21-22-én rendezik meg Csíkszeredában a **Diskurzus, kultúra, reprezentáció III.** című nemzetközi konferenciát.

[Bővebben:](#)

Május 4-én az MTA KAB szervezésében, az Artes Liberales sorozat keretében tart online előadást – *melyhez csatlakozni lehet* – **Fodorpatáki László** biokémikus, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja **Az egészségfenntartó hatóanyag-tartalom növelésének lehetőségei természetes növényeknél** címmel.

[Bővebben:](#)

Kutatásszemléleti, -módszertani és -történeti összefüggések a magyar néprajztudományban címmel rendeznek konferenciát Kolozsváron október 5–7. között. A jelentkezési határidő: május 10.

[Bővebben:](#)

Az Amerikai Magyar Orvosszövetség október 22–27. között rendezi meg Sarasotában **54. konferenciáját**.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

14. oldal

*MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele
2023/4. szám*

*Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök
Szerkesztő: Kálóczy Katalin*

*1112 Budapest, Budaörsi út 45.
mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu*

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
[az MTA honlapján.](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Simonyi Charles

(Budapest, 1948. szeptember 10.)

a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja

Charles Simonyi was born in Budapest on 10 September 1948. His father, Károly Simonyi, was a Kossuth Prize-winning professor of electrical engineering at the Technical University of Budapest, and created the first Hungarian nuclear particle accelerator. As a secondary school student at the II. Rákóczi Ferenc Grammar School, Charles worked part-time as a night-watchman at a computer laboratory in the early 1960s, overseeing a large Soviet Ural II mainframe. He took an interest in computing and learned to program from one of the laboratory's engineers. By the time he left school, he had learned to develop compilers and sold one of these to a government department. He presented a demonstration of his compiler to the members of a Danish computer trade delegation. In 2006 he said when he was young his dream was, "to get out of Hungary, go to the West and be free." At the age of 17, Simonyi left Hungary on

Simonyi Charles Budapesten született 1948. szeptember 10-én. Apja Simonyi Károly, a Budapesti Műszaki Egyetem Kossuth-díjas villamosmérnök professzora, az első magyar magfizikai részecskegyorsító megépítője. Az 1960-as évek első felében a II. Rákóczi Ferenc Gimnázium diákjaként Charles éjjeliőrként dolgozott egy számítógép-vezérlőteremben, egy szovjet Ural II számítógépre vigyázott. Érdekelte a számítógép, és az egyik mérnöktől megtanult egy programot. Mire elvégezte a középiskolát, tudott fordítóprogramokat készíteni, az egyiket el is adta egy kormányhivatalnak. Fordítóprogramját bemutatta egy dán számítástechnikai küldöttség tagjainak. 2006-ban azt mondta, hogy amikor fiatal volt, az volt az álma: „kijusson Magyarországról, nyugatra mehessen, és szabad legyen”.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

16. oldal

a short-term visa but did not return. He was hired by Denmark's A/S Regnecentralen in 1966 where he worked with Per Brinch Hansen and Peter Kraft on the RC 4000 microcomputers's Real-time Control System and with Peter Naur on the GIER ALGOL compiler.

He subsequently moved from Denmark to the United States in 1968 to attend the University of California, Berkeley, where he earned his BS in Engineering Mathematics & Statistics in 1972 under Butler Lampson. In 1972 Lampson recruited him to Xerox PARC in Palo Alto, where he was working on the development of the Xerox ALTO, one of the first personal computers. With Lampson they created the first WYSIWYG (What You See Is What You Get) word processor called Bravo, the direct predecessor to Microsoft Word, which became operational in 1974. During this time he received his PhD on computer science from Stanford University in 1977 with a dissertation on a software project management technique he called meta-programming. After nearly a decade at Xerox PARC, Simonyi began his work at Microsoft in 1981 as their first director of application development, chief architect, and distinguished engineer. Microsoft Word was his first Microsoft product. Simonyi introduced to Microsoft the techniques of object-oriented programming that he had learned at Xerox. He developed the Hungarian notation convention for naming variables. These standards were originally part of his doctoral thesis. The Hungarian

17 éves korában egy rövid időre szóló vízummal elhagyta Magyarországot, és nem tért vissza. 1966-ban alkalmazta a dán A/S Regnecentralen, Per Brinch Hansennel és Peter Krafttal dolgozott az RC 4000 mikroszámítógép valós idejű vezérlőrendszerén, és Peter Naurral a GIER ALGOL fordítóprogramon. 1968-ban elment az Egyesült Államokba, beiratkozott a Berkeley-i Kaliforniai Egyetemre. 1972-ben Butler Lampson tanítványaként szerzett BS-fokozatot mérnökmatematikából és statisztikából. 1972-ben Lampson meghívta a Xerox PARC-hoz Palo Alto-ba. Itt az egyik első személyi számítógép, a Xerox ALTO fejlesztésén dolgozott. Lampsonnal alkották meg az első WYSIWYG (Amit látsz, azt kapod) Bravo-nak nevezett szövegszerkesztőt, a Microsoft Word közvetlen elődjét, amely 1974-ben lett működőképes. 1977-ben PhD-fokozatot Szerzett a Stanford Egyetemen számítástudományból. Disszertációját a metaprogramming nevű programfejlesztés-módszertanról írta. Közel egy évtizedet töltött a Xerox-nál, majd 1981-ben elkezdte pályafutását a Microsoft-nál, ő volt az első alkalmazásfejlesztési igazgató, főépítész és vezető mérnök. Első Microsoft-terméke a Microsoft Word volt. Bevezette a Microsoft-nál a Xerox-nál elsajátított objektumorientált programozást, és kifejlesztette a magyar jelölést a változók megnevezésére. Ez már doktori disszertációjában is

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

17 oldal

notation has been widely used inside Microsoft.

In 2002 he left Microsoft to co-found, with business partner Gregor Kiczales, a company called Intentional Software. This company markets the intentional programming concepts Simonyi developed at Microsoft Research. In April 2017 Microsoft acquired Intentional Software for an undisclosed price, bringing Simonyi back to the Redmond, Washington giant. He's still innovating, working to integrate Intentional Software's automation technology into what is now Microsoft Office 365. He currently holds 11 patents.

In 1997, Simonyi was elected a member of the National Academy of Engineering for developing widely used desktop productivity software. He also became a member of the American Academy of Arts and Sciences. He has served on the Board of Trustees of the Institute for Advanced Study in Princeton since 1998 and was elected Chairman of the Board there in 2008. Simonyi received the Golden Plate Award of the American Academy of Achievement in 2000. In 2004, he received the Wharton Infosys Business Transformation Award for the industry-wide impact of his innovative work in information technology. In 2015 he received the Stanford Engineering Hero Award. His Hungarian recognitions include the George Washington Prize of the American Hungarian Foundation (2002), the Neumann plaque (2003), the Cross of Merit of the Hungarian Republic (2007). He has honorary doctorate degrees from the Julliard School in New York and

szerepelt. A magyar jelölés használata elterjedt a Microsoft-nál.

2022-ben elhagyta a Microsoft-ot, üzlettársával, Gregor Kiczalesszel megalapították az Intentional Software nevű vállalatot. Ez a cég forgalmazza a Microsoft Research-nél általa kifejlesztett intencionális programozási koncepciókat. 2017 áprilisában a Microsoft egy nem nyilvánosságra hozott áron megvásárolta az Intentional Software-t, így visszahozták Simonyit Redmond-ba, az óriás cégbe. Most is innovációval foglalkozik, az Intentional Software automatizálási technológiáját integrálja a Microsoft Office 365-be. Jelenleg 11 találmánya van.

1997-ben a Nemzeti Mérnökakadémia tagjává választották a széleskörűen használt asztali számítógépes szoftver kifejlesztéséért. 2008-ban az Amerikai Tudományos Akadémia tagja lett, 1998 óta tagja a Princeton Institute for Advanced Study kuratóriumának tagja, 2008-ban elnöke volt. 2000-ben megkapta az American Academy of Achievement Aranyérmét, 2004-ben pedig az információs technológia területén végzett ipari szintű innovatív munkájának elismeréseként a Wharton Infosys Business Transformation Awardot. 2015-ben kitüntették a Stanford Engineering Hero díjjal. Magyar elismerései között szerepel az Amerikai Magyar Alapítvány George Washington díja (2002), a Neumann plakett (2003) és a Magyar Köztársasági Érdemrend

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

18. oldal

from the University of Pecs in Hungary. Charles Simonyi is well-known for his spaceflights too. He was selected Hungary's Jr. Astronaut at age 13, for which he won a trip to Moscow and met one of the first cosmonauts, Pavel Popovich. He is a trained pilot in multiengine aircraft with current licenses in jets and helicopters and more than 2,000 hours of flying time. In 2007 and 2009 dr. Simonyi paid \$60 million to jet to the International Space Station on a Russian rocket, making him the only tourist to have visited space twice. He is a licensed amateur radio operator, and planned to contact a number of schools while on his flight on the International Space Station using amateur radio for the communication with those schools. He used his Hungarian call sign HA5SIK when he contacted 25 radio amateurs – former and current students of the Tivadar Puskás Polytechnic. He is the third richest Hungarian on the Forbes list. He has been an active philanthropist and has endowed numerous educational and charitable contributions through the Charles and Lisa Simonyi Fund for Arts and Sciences established in 2003. The goal of the foundation is to provide “access to excellence.” The Simonyi Fund's first major gift was \$10 million in January 2004 to the Seattle Symphony to celebrate its 100th anniversary. Gifts have also been given to the Institute for Advanced Study, University of Oxford for a Chair for the Public Understanding of Science, the Seattle Public Library, the Museum of Flight in Seattle, the Russian National Orchestra, the

Nagykeresztje (2007). Tiszteletbeli doktora a New York-i Julliard School-nak és a Pécsi tudományegyetemnek. Simonyi Charles ismert űrturista. 13 éves korában Magyarország junior űrhajósává választották az Irány a Vénusz versenyen. Moszkvába utazott, és találkozott az egyik első űrhajóssal, Pavel Popoviccsal. Gyakorlott pilóta, vadászgépek és helikopterek vezetésére van jogosítványa. Több mint 2000 órát repült. 2007-ben és 2009-ben 60 millió dollárt fizetett, hogy egy orosz űrhajóval elrepülhessen a Nemzetközi Űrállomásra, ő az egyetlen űrturista, aki kétszer járt a világűrben. Képzett rádióamatőr, űrutazása során rádiókapcsolatot létesített több iskolával. Amikor a Puskás Tivadar Távközlési Technikum diákjaival beszélt, a HA5SIK magyar hívójelét használta. A Forbes-lista szerint a harmadik leggazdagabb magyar. Jelentős mecénási tevékenységet folytat. A 2003-ban alapított Charles and Lisa Simonyi Fund for Arts and Sciences számos oktatási és jótékonyági intézményt támogatott. Az alapítvány célja „a kiválóság elérhetővé tétele”. Az első nagy összegű támogatást a 100 éves fennállásukat ünneplő Seattle Szimfonikusok kapták 2004-ben. Támogatásban részesült az Institute for Advanced Study, professzori ösztöndíjat alapított az Oxfordi Egyetemen (Public Understanding of Science), adományozott a Seattle-i

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

19. oldal

Metropolitan Opera International Radio Broadcasts, the Vera C. Rubin Observatory, which will host the Large Synoptic Survey Telescope (LSST, Simonyi Survey Telescope in Chile), the Louisiana Museum in Denmark and many other projects. The \$100 million foundation closed in 2013. In February 2017, Simonyi and his wife Lisa gave the University of Washington Computer Science and Engineering (CSE) department \$5 million towards the completion of a new building. His residence in Medina, Washington, "Villa Simonyi", is a modern house designed by architect Wendell Lowett, where Simonyi displays his collection of paintings by Roy Lichtenstein and Victor Vasarely. In 2000 his father, Károly Simonyi was awarded the Golden Medal of the Hungarian Academy of Sciences. Because of his poor health Charles Simonyi was handed the award. On this occasion he – with his father's approval – offered 25 million Ft-s to help the flood damaged and another 25 million to support Hungarian science – meaning 2,5 million Ft grants to three researchers a year. In 2002 in honour to his father, who died in 2001 he founded the Charles Simonyi Research Fellowship. He sponsored the translation of his father's book *A fizika kultúrtörténete* into English, the book *A Cultural History of Physics* was published in 2012. In 2022 he and his brother Tamás visited the original study and library of their father donated to the Simonyi Károly Technikum és Szakképző Iskola in Pécs.

Közkönyvtárnak és a Repülési Múzeumnak, az Orosz Állami Hangversenyzenekarnak, a Metropolitan Opera nemzetközi rádióközvetítéseire, a chilei Vera C. Rubin Obszervatóriumnak (itt fogják elhelyezni az LSST-t, a Simonyi-távcsövet), a dániai Louisiana Múzeumnak és számos más projektnek. Az alapítvány 2013-ban megszűnt. 2017-ben feleségével, Lisával a Washingtoni Egyetem Számítástudományi és Mérnöki Intézetének 5 millió dollárt adományozott egy új épület létrehozására. Medinai otthona, a „Villa Simonyi” egy Wendell Lowett építész tervezte modern ház, itt állítja ki Roy Lichtenstein- és Victor Vasarely-gyűjteményét. 2000-ben édesapja, Simonyi Károly kapta a Magyar Tudományos Akadémia Aranyérmét. Egészségi állapota miatt fia, Charles vette át a kitüntetést. Ebből az alkalomból – apjával egyetértésben – 25 millió Ft-ot ajánlott fel az árvízkárosultak javára, és 25 millió Ft-ot a magyar tudomány támogatására – évente három kutató kaphatott 2,5 millió Ft ösztöndíjat. 2002-ben apja tiszteletére megalapította a Charles Simonyi kutatói ösztöndíjat. Támogatásával fordították le angolra Simonyi Károly főművét, *A fizika kultúrtörténete*. *A Cultural History of Physics* 2012-ben jelent meg. 2022-ben Tamás öccsével látogatást tettek a pécsi Simonyi Károly Technikum és Szakképző iskolában, ahol berendezték édesapjuk eredeti dolgozószobáját és

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

20. oldal

In 2004 he was elected external member of the Hungarian Academy of Sciences in the Section of Technical Sciences. He read his inaugural speech in November 2007.

Contact

Intentional Software Corporation
WA 98004 Bellevue,
500 108th Avenue NE, Suite 1050
US
Tel.: +1 425 4676600
Fax: +1 425 4949342
E-mail: charles@microsoft.com; csimonyi@gmail.com
Web: <http://intentsoft.com>

könyvtárát.

2004-ben a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották a Műszaki Tudományok Osztályában. Székfoglaló előadását 2007 novemberében tartotta.

Kapcsolat

Intentional Software Corporation
WA 98004 Bellevue,
500 108th Avenue NE, Suite 1050
US
Tel.: +1 425 4676600
Fax: +1 425 4949342
E-mail: charles@microsoft.com; csimonyi@gmail.com
Honlap: <http://intentsoft.com>